

XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG VĂN HÓA NHÂN VĂN, LÀNH MẠNH, VĂN MINH, HIỆN ĐẠI THEO TINH THẦN NGHỊ QUYẾT SỐ 80-NQ/TW CỦA BỘ CHÍNH TRỊ

TS NGUYỄN THANH HẢI

Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh

Ngày nhận bài: 2/2/2026; Ngày phản biện: 12/2/2026; Ngày duyệt đăng: 14/4/2026.

● **Tóm tắt:** Xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại theo tinh thần Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 7/1/2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam là một nhiệm vụ và giải pháp quan trọng góp phần xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, tạo sức mạnh mềm phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Bài viết làm rõ vai trò của việc xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại; phân tích thực trạng xây dựng môi trường văn hóa trong bối cảnh hiện nay, từ đó đề xuất một số giải pháp góp phần xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại theo tinh thần Nghị quyết số 80-NQ/TW.

● **Từ khóa:** Môi trường văn hóa; Nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại; Nghị quyết số 80-NQ/TW.

Văn hóa không chỉ là nền tảng tinh thần của xã hội mà còn là sức mạnh nội sinh bảo đảm cho sự phát triển ổn định, bền vững của đất nước. Do đó, xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại có vị trí, vai trò quan trọng trong việc khơi dậy tiềm năng, lợi thế của con người ở các cơ quan, đơn vị, địa phương, phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng. Việc xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại góp phần bồi dưỡng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam; giữ vững ổn định chính trị, trật tự, kỷ cương xã hội trong kỷ nguyên phát triển mới.

Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 7/1/2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam đã chỉ rõ: “Tạo lập môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại [...] vì sự phồn vinh, văn minh, hạnh phúc của Nhân dân và sự phát triển mạnh mẽ của dân tộc Việt Nam trong kỷ nguyên mới” (Bộ Chính trị, 2026).

1. Vai trò và nội hàm của việc xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại

Nghị quyết số 80-NQ/TW xác định: “Phát triển văn hóa, con người là nền tảng, nguồn lực nội sinh quan trọng, động lực to lớn, trụ cột, hệ điều tiết cho phát triển nhanh và bền vững đất nước” (Bộ Chính trị, 2026). Vì vậy, xây dựng

môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại là một nội dung quan trọng trong chiến lược phát triển văn hóa của đất nước. Môi trường văn hóa không chỉ là không gian sinh hoạt tinh thần của xã hội mà còn là điều kiện trực tiếp hình thành, nuôi dưỡng và phát triển nhân cách con người. Xây dựng môi trường văn hóa tích cực có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc phát triển con người Việt Nam toàn diện, củng cố nền tảng tinh thần của xã hội và thúc đẩy sự phát triển bền vững của đất nước trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng.

Vai trò của việc xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại được thể hiện trên một số phương diện cơ bản sau:

Một là, xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại góp phần hình thành và phát triển con người Việt Nam toàn diện.

Môi trường văn hóa có tác động sâu sắc đến nhận thức, tư tưởng, tình cảm và hành vi của mỗi cá nhân. Một môi trường văn hóa lành mạnh sẽ tạo điều kiện để các giá trị nhân văn, đạo đức, lối sống tốt đẹp được lan tỏa và thấm sâu vào đời sống xã hội. Trong môi trường đó, các chuẩn mực đạo đức, giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc như: Lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, nhân ái, nghĩa tình, cần cù, sáng tạo được củng cố và phát huy; đồng thời, những giá trị tiến bộ của thời đại như: Dân chủ, tôn trọng con người, trách nhiệm xã hội và ý thức pháp luật được nuôi dưỡng và phát triển. Nhờ đó, mỗi cá nhân có điều kiện hoàn thiện nhân cách, nâng cao đời sống tinh thần, góp phần xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện cả về trí tuệ, đạo đức, thể chất và thẩm mỹ.

Hai là, môi trường văn hóa lành mạnh tạo nền tảng vững chắc để củng cố sự ổn định và phát triển bền vững của xã hội.

Một xã hội phát triển bền vững không chỉ dựa trên các yếu tố kinh tế hay khoa học, công nghệ mà còn cần một nền tảng văn hóa vững chắc.

Khi môi trường văn hóa được xây dựng theo hướng nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại, các quan hệ xã hội sẽ được điều chỉnh bởi những chuẩn mực văn hóa tích cực, hạn chế các biểu hiện tiêu cực như: Lối sống thực dụng, bạo lực, suy thoái đạo đức và các tệ nạn xã hội. Môi trường văn hóa lành mạnh góp phần củng cố niềm tin xã hội, tăng cường sự đồng thuận và gắn kết cộng đồng, từ đó tạo động lực cho sự phát triển của đất nước. Đây cũng là cơ sở quan trọng để xây dựng xã hội kỷ cương, ổn định, nơi các giá trị tốt đẹp được tôn vinh và các hành vi lệch chuẩn bị phê phán, ngăn chặn.

Ba là, xây dựng môi trường văn hóa văn minh, hiện đại góp phần phát huy bản sắc văn hóa dân tộc trong quá trình hội nhập quốc tế.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và giao lưu văn hóa ngày càng sâu rộng, việc xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh giúp bảo vệ và phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam. Một môi trường văn hóa văn minh, hiện đại không chỉ kế thừa các giá trị truyền thống mà còn tiếp thu có chọn lọc những tinh hoa văn hóa nhân loại. Nhờ đó, bản sắc văn hóa dân tộc được giữ gìn và phát huy, đồng thời tạo điều kiện để văn hóa Việt Nam hòa nhập với thế giới mà không bị “hòa tan”. Đây cũng là yếu tố quan trọng để nâng cao vị thế văn hóa của Việt Nam trên trường quốc tế, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước và con người Việt Nam.

Bốn là, môi trường văn hóa tích cực thúc đẩy sự phát triển của các lĩnh vực kinh tế, chính trị và xã hội.

Văn hóa vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển. Một môi trường văn hóa lành mạnh sẽ khơi dậy tinh thần sáng tạo, ý thức trách nhiệm và khát vọng cống hiến của mỗi cá nhân trong lao động và học tập, qua đó nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, tạo động lực cho sự phát triển kinh tế - xã hội. Đồng thời, môi trường văn hóa tích cực còn góp phần hình thành phong cách làm việc khoa học, kỷ luật và

hiệu quả trong các cơ quan, tổ chức, từ đó nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước và chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị. Nhờ vậy, văn hóa trở thành nguồn lực nội sinh quan trọng thúc đẩy sự phát triển toàn diện của đất nước. Nghị quyết số 80-NQ/TW chỉ rõ: “Các giá trị văn hóa phải được gắn kết chặt chẽ, hài hòa, thấm sâu vào toàn bộ đời sống xã hội, từ chính trị, kinh tế, xã hội, môi trường tới quốc phòng, an ninh, đối ngoại, thực sự trở thành sức mạnh mềm của quốc gia trong kỷ nguyên mới” (Bộ Chính trị, 2026).

Năm là, xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh góp phần phòng ngừa và đẩy lùi các biểu hiện suy thoái về tư tưởng, đạo đức, lối sống.

Trong điều kiện kinh tế thị trường và sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin, xã hội đang đối mặt với nhiều thách thức về văn hóa và đạo đức. Những biểu hiện lệch chuẩn trong lối sống, sự xâm nhập của các sản phẩm văn hóa độc hại, hay sự xuống cấp của các chuẩn mực xã hội có thể tác động tiêu cực đến đời sống tinh thần của con người. Việc xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh sẽ tạo ra “lá chắn mềm” giúp định hướng giá trị, nâng cao sức đề kháng văn hóa của xã hội. Qua đó, các giá trị tích cực được lan tỏa mạnh mẽ, góp phần ngăn chặn và từng bước đẩy lùi các biểu hiện tiêu cực trong đời sống xã hội.

Từ những vai trò trên có thể thấy, xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại là quá trình chủ động, có tổ chức và lâu dài của hệ thống chính trị và toàn xã hội nhằm tạo lập và duy trì không gian văn hóa tích cực trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Đây là quá trình hình thành và phát triển hệ thống các giá trị, chuẩn mực văn hóa tiên bộ; xây dựng các quan hệ xã hội tốt đẹp; định hướng hành vi, lối sống của con người theo các giá trị chân - thiện - mỹ; đồng thời, tạo điều kiện để con người phát triển toàn diện cả về trí tuệ, đạo đức, thể chất,

thâm mỹ và tinh thần trách nhiệm đối với cộng đồng và đất nước.

Từ quan niệm nêu trên, nội hàm của việc xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại cần được nhận diện trên các khía cạnh cơ bản sau:

Trước hết, xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại là quá trình lấy con người làm trung tâm và mục tiêu của sự phát triển văn hóa. Môi trường văn hóa không chỉ đơn thuần là không gian sinh hoạt văn hóa mà còn là tổng thể các điều kiện xã hội, các quan hệ ứng xử, hệ giá trị, chuẩn mực đạo đức và các thiết chế văn hóa tác động trực tiếp đến việc hình thành nhân cách con người. Một môi trường văn hóa nhân văn sẽ đề cao giá trị con người, tôn trọng phẩm giá, quyền và lợi ích chính đáng của mỗi cá nhân, khuyến khích các hành vi tốt đẹp, tinh thần nhân ái, đoàn kết và trách nhiệm với cộng đồng, từ đó góp phần xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện.

Hai là, xây dựng môi trường văn hóa là quá trình tạo lập đời sống xã hội lành mạnh, trong đó các hoạt động văn hóa, giáo dục, kinh tế và xã hội được tổ chức theo những chuẩn mực tích cực, hướng thiện và tiên bộ. Điều đó đòi hỏi phải ngăn chặn, đẩy lùi các biểu hiện suy thoái về đạo đức, lối sống, các tệ nạn xã hội, các sản phẩm văn hóa độc hại. Đồng thời, cần phát huy vai trò của gia đình, nhà trường, cơ quan, đơn vị và cộng đồng xã hội trong việc giáo dục, định hướng giá trị và hình thành lối sống tích cực cho mỗi cá nhân. Khi môi trường văn hóa được xây dựng lành mạnh, con người sẽ có điều kiện thuận lợi để phát triển nhân cách, hình thành ý thức kỷ luật, tinh thần trách nhiệm và thái độ sống tích cực.

Ba là, xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh phải gắn liền với việc hình thành nếp sống văn minh trong xã hội. Nếp sống văn minh được thể hiện thông qua ý thức chấp hành pháp luật, tôn trọng các chuẩn mực đạo đức, giữ

gìn trật tự, kỷ cương xã hội, thực hiện các quy tắc ứng xử văn hóa trong gia đình, cộng đồng và nơi làm việc. Đây cũng là quá trình nâng cao trình độ văn hóa xã hội, xây dựng phong cách sống có kỷ luật, trách nhiệm, tôn trọng lợi ích chung và phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam.

Bốn là, môi trường văn hóa cần được xây dựng theo định hướng văn minh, hiện đại, phù hợp với yêu cầu phát triển của đất nước trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Điều đó đòi hỏi phải kết hợp hài hòa giữa việc giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc với việc tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại; đồng thời, phát triển các thiết chế văn hóa, không gian sáng tạo và các phương tiện truyền thông hiện đại nhằm lan tỏa các giá trị văn hóa tích cực trong xã hội. Trong bối cảnh chuyển đổi số và toàn cầu hóa, việc xây dựng môi trường văn hóa hiện đại còn gắn với việc sử dụng hiệu quả công nghệ thông tin và các nền tảng truyền thông để định hướng giá trị, nâng cao đời sống tinh thần của Nhân dân.

2. Thực trạng và giải pháp xây dựng môi trường văn hóa theo tinh thần Nghị quyết số 80-NQ/TW

Thời gian qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước, điều hành của Chính phủ, sự vào cuộc quyết liệt, đồng bộ của hệ thống chính trị các cấp, và sự đồng tình, ủng hộ của Nhân dân, việc xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại đã đạt được nhiều kết quả quan trọng, góp phần thực hiện thắng lợi yêu cầu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định chính trị, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của Nhân dân.

Quan điểm “văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là mục tiêu vừa là động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 1998, 55) được quán triệt sâu rộng và cụ thể hóa trong chiến lược, quy hoạch,

kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội ở nhiều ngành, địa phương và các lĩnh vực. Nhiều cấp ủy ở các cơ quan, ban, ngành, địa phương đã ban hành các nghị quyết chuyên đề, chương trình hành động về xây dựng môi trường văn hóa, gắn với xây dựng con người, xây dựng tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh và củng cố hệ thống chính trị cơ sở. Nhờ đó, môi trường văn hóa trong gia đình, nhà trường, cơ quan, đơn vị và cộng đồng dân cư từng bước được củng cố và phát triển.

Ở nhiều địa phương, việc xây dựng môi trường văn hóa được lồng ghép vào các chương trình phát triển kinh tế - xã hội và các phong trào thi đua của cộng đồng. Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” được triển khai rộng rãi đã góp phần nâng cao ý thức giữ gìn nếp sống văn minh, xây dựng gia đình văn hóa và cộng đồng văn hóa. Năm 2025, phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” đạt nhiều kết quả tích cực; nhiều hoạt động được đẩy mạnh, đi vào nền nếp như xây dựng nếp sống văn minh, gia đình văn hóa, quản lý và tổ chức lễ hội, xây dựng và thực hiện hương ước, quy ước... Cùng với đó, những cách làm hay, mô hình tốt tiếp tục được nghiên cứu, nhân rộng như: “Khu dân cư kiểu mẫu”; “Tổ dân phố không rác thải”; “Gia đình học tập - văn hóa”; “Lễ hội văn minh”... (Giang Thanh, 2026).

Hệ thống thiết chế văn hóa cũng từng bước được quan tâm đầu tư, phát triển tương đối đồng bộ từ Trung ương đến địa phương. Các thư viện, bảo tàng, nhà hát, rạp chiếu phim, trung tâm triển lãm, biểu diễn văn hóa - nghệ thuật, nhà thi đấu... được đầu tư xây dựng, sửa chữa ngày càng khang trang, hiện đại; một số cơ sở đáp ứng được các tiêu chuẩn quốc tế. Nhà nước và ngành văn hóa cũng ưu tiên bố trí nguồn ngân sách lớn hơn cho phát triển hạ tầng văn hóa. Tính đến đầu năm 2024, cả nước có 66 thiết chế văn hóa cấp tỉnh, bao gồm các trung tâm văn hóa, trung tâm văn hóa nghệ thuật, trung tâm

văn hóa điện ảnh; 98% số quận, huyện có trung tâm văn hóa - thể thao hoặc nhà văn hóa, 77% số xã, phường, thị trấn có trung tâm văn hóa thể thao và 76% số làng, thôn, bản, ấp có nhà văn hóa (Vũ Quỳnh Trang, 2024).

Thực tiễn ở một số địa phương cho thấy, nhiều mô hình không gian văn hóa cộng đồng đã phát huy hiệu quả tích cực. Tại Hà Nội, không gian đi bộ quanh hồ Hoàn Kiếm trở thành điểm sinh hoạt văn hóa cộng đồng, thường xuyên diễn ra các hoạt động biểu diễn nghệ thuật đường phố và triển lãm văn hóa. Một số làng nghề truyền thống như Bát Tràng, Vạn Phúc phát triển theo hướng kết hợp sản xuất với du lịch văn hóa, góp phần quảng bá bản sắc văn hóa Việt Nam và tạo sinh kế cho người dân địa phương.

Bên cạnh đó, các mô hình “tuyến phố văn minh”, “cơ quan văn hóa”, “trường học thân thiện” được triển khai rộng rãi. Tại các thành phố lớn như: Hà Nội, Đà Nẵng, Thành phố Hồ Chí Minh... các chiến dịch tuyên truyền về văn hóa giao thông, giữ gìn vệ sinh môi trường, ứng xử văn minh nơi công cộng đã tạo chuyển biến tích cực trong ý thức của người dân. Hình ảnh người dân tự giác xếp hàng, bỏ rác đúng nơi quy định, hay hỗ trợ du khách nước ngoài đã trở thành những biểu hiện sinh động của môi trường văn hóa văn minh. Văn hóa công vụ, văn hóa công sở, đạo đức nghề nghiệp trong một số ngành, lĩnh vực cũng được chú trọng xây dựng, góp phần nâng cao kỷ luật, kỷ cương hành chính và tinh thần phục vụ Nhân dân. Những kết quả trên cho thấy, “Các giá trị văn hóa thấm sâu vào mọi mặt của đời sống xã hội, khơi dậy truyền thống yêu nước, củng cố niềm tin và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc. Hội nhập quốc tế về văn hóa ngày càng được mở rộng, góp phần nâng cao tiềm lực, vị thế, uy tín, sức mạnh mềm của quốc gia” (Bộ Chính trị, 2026).

Tuy nhiên, bên cạnh kết quả đạt được, việc xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại vẫn còn một số hạn

chế. Một số chuẩn mực truyền thống như trung thực, trách nhiệm, nghĩa tình, tôn trọng kỷ cương, pháp luật trong đời sống xã hội có biểu hiện bị xem nhẹ, nhất là trong bối cảnh kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế sâu rộng. Tình trạng bạo lực gia đình, vi phạm đạo đức học đường, lối sống thực dụng, thiếu lý tưởng, thiếu trách nhiệm xã hội trong một bộ phận thanh thiếu niên vẫn còn diễn ra. Hệ thống thiết chế văn hóa ở nhiều địa phương còn thiếu, xuống cấp hoặc hoạt động hình thức, hiệu quả chưa cao, chưa đáp ứng tốt nhu cầu hưởng thụ văn hóa ngày càng đa dạng của Nhân dân. Đầu tư cho văn hóa chưa tương xứng với vai trò của văn hóa trong chiến lược phát triển bền vững đất nước. Nghị quyết số 80-NQ/TW chỉ rõ: “Môi trường văn hóa chưa thật sự lành mạnh, đạo đức xã hội còn biểu hiện xuống cấp, mất bản sắc. Đầu tư cho văn hóa còn thấp và dàn trải; nguồn lực chủ yếu dựa vào ngân sách nhà nước. Nguồn nhân lực văn hóa tồn tại nhiều bất cập. Cơ chế, chính sách chưa phát huy đầy đủ sức sáng tạo của các chủ thể” (Bộ Chính trị, 2026).

Từ thực trạng trên cho thấy, việc đề ra và triển khai đồng bộ các giải pháp nhằm xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại trở thành yêu cầu cấp thiết trong kỷ nguyên phát triển mới của dân tộc.

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng về vai trò xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại.

Nghị quyết số 80-NQ/TW chỉ rõ: “Các cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên và Nhân dân quán triệt, nhận thức đầy đủ, sâu sắc và toàn diện về vai trò nền tảng, sức mạnh nội sinh quan trọng của văn hóa trong phát triển đất nước. Nâng cao vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy, lãnh đạo quản lý các cấp trong thực hiện nhiệm vụ phát triển văn hóa” (Bộ Chính trị, 2026). Trên tinh thần đó, cấp ủy, tổ chức đảng các cấp cần tiếp tục quán triệt sâu sắc và tổ chức

thực hiện nghiêm túc Nghị quyết số 80-NQ/TW và các nghị quyết, chỉ thị của Đảng về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam; đưa nhiệm vụ xây dựng môi trường văn hóa vào nghị quyết, chương trình hành động, kế hoạch công tác hằng năm và dài hạn, gắn với công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện. Đồng thời, tiếp tục hoàn thiện hệ thống thể chế, chính sách và pháp luật về phát triển văn hóa; nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước đối với các hoạt động văn hóa, truyền thông, xuất bản, nghệ thuật và không gian mạng. Kết hợp chặt chẽ giữa tuyên truyền, giáo dục, vận động với kiểm tra, giám sát và xử lý nghiêm các hành vi vi phạm chuẩn mực văn hóa, đạo đức xã hội và pháp luật, bảo đảm môi trường văn hóa phát triển lành mạnh, đúng định hướng xã hội chủ nghĩa. Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, cộng đồng doanh nghiệp, đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ và các tầng lớp nhân dân trong việc tham gia xây dựng, bảo vệ và phát triển môi trường văn hóa lành mạnh, tiến bộ và hiện đại. Đẩy mạnh xã hội hóa hoạt động văn hóa, xây dựng cơ chế khuyến khích các tổ chức, cá nhân đầu tư cho phát triển văn hóa; tăng cường hợp tác quốc tế, tiếp thu có chọn lọc tinh hoa văn hóa nhân loại; đồng thời giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, bảo đảm sự phát triển hài hòa giữa truyền thống và hiện đại trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và toàn cầu hóa văn hóa.

Hai là, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh trong gia đình, nhà trường, cơ quan, đơn vị và cộng đồng.

Trong gia đình, cần chú trọng xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh; phát huy các giá trị đạo đức truyền thống như: Hiếu nghĩa, thủy chung, nhân ái, trách nhiệm, kính trên nhường dưới, tôn trọng lẫn nhau giữa các thế hệ. Đồng thời, tăng cường giáo dục lối sống lành mạnh, kỹ năng sống, ý thức chấp hành

pháp luật, tinh thần lao động, học tập và cống hiến cho xã hội ngay từ trong mỗi gia đình; đẩy mạnh phòng, chống bạo lực gia đình, xâm hại trẻ em, bất bình đẳng giới và các hành vi lệch chuẩn trong đời sống gia đình. Gắn xây dựng gia đình văn hóa với xây dựng khu dân cư văn hóa, cộng đồng an toàn, nghĩa tình và trách nhiệm, tạo nền tảng xã hội vững chắc cho sự hình thành và hoàn thiện nhân cách con người Việt Nam.

Trong nhà trường, cần xây dựng môi trường giáo dục toàn diện, dân chủ, kỷ cương, nhân văn và sáng tạo, kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục tri thức với giáo dục đạo đức, thẩm mỹ, kỹ năng sống, lý tưởng sống và trách nhiệm xã hội. Chú trọng đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục theo hướng phát huy tính chủ động, sáng tạo của người học. Nghị quyết số 80-NQ/TW đặc biệt nhấn mạnh yêu cầu: “Đặt giáo dục đạo đức và văn hóa lên hàng đầu trong các cơ sở giáo dục từ bậc mầm non; tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa gia đình - nhà trường - xã hội trong việc hình thành và hoàn thiện nhân cách con người Việt Nam, đặc biệt là đối với thế hệ trẻ” (Bộ Chính trị, 2026).

Trong cộng đồng xã hội, cần phát huy vai trò tự quản, xây dựng quy ước, hương ước văn hóa phù hợp với pháp luật và truyền thống dân tộc; khuyến khích các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể thao, đọc sách, sinh hoạt cộng đồng; bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa vật thể và phi vật thể của các vùng, miền, dân tộc; xây dựng lối sống nghĩa tình, đoàn kết, tương trợ, trách nhiệm, kỷ cương trong cộng đồng dân cư. Tăng cường giáo dục văn hóa số, đạo đức số, kỹ năng số cho cán bộ, đảng viên và Nhân dân; xây dựng chuẩn mực ứng xử văn minh trên không gian mạng; phát huy vai trò của báo chí, truyền thông và các nền tảng số trong lan tỏa các giá trị tích cực, nhân văn; đồng thời, chủ động đấu tranh với thông tin xấu độc, phản văn hóa, xuyên tạc lịch sử và phủ nhận thành tựu cách mạng, góp

phần giữ vững nền tảng tư tưởng của Đảng và sự lãnh đạo của đời sống văn hóa - tinh thần của xã hội.

Ba là, phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội trong xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại.

Nghị quyết số 80-NQ/TW chỉ rõ: “Phát triển văn hóa là sự nghiệp của toàn dân do Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân là chủ thể sáng tạo và thụ hưởng” (Bộ Chính trị, 2026). Vì vậy, cần nâng cao vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong tuyên truyền, vận động Nhân dân thực hiện quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về xây dựng môi trường văn hóa; đồng thời phát huy vai trò giám sát, phản biện xã hội đối với việc thực thi các chính sách văn hóa, đạo đức, lối sống và chuẩn mực xã hội ở cơ sở. Thông qua các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động lớn và các mô hình tự quản ở cộng đồng, cần khơi dậy tinh thần trách nhiệm, ý thức tự giác và sự tham gia chủ động của Nhân dân trong xây dựng đời sống văn hóa, nếp sống văn minh và môi trường xã hội lành mạnh, nghĩa tình, kỷ cương. Tạo điều kiện để đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, người làm công tác văn hóa phát huy tài năng, tâm huyết và trách nhiệm xã hội; khuyến khích họ sáng tạo các tác phẩm văn học, nghệ thuật, báo chí và sản phẩm truyền thông có giá trị tư tưởng và nghệ thuật cao, góp phần bồi dưỡng nhân cách, lý tưởng sống, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh,

hạnh phúc cho các tầng lớp nhân dân. Cùng với đó, cần phát huy vai trò của cộng đồng doanh nghiệp và khu vực kinh tế tư nhân trong xây dựng văn hóa doanh nghiệp, đạo đức kinh doanh và trách nhiệm xã hội. Gắn phát triển kinh tế với phát triển văn hóa, đề cao các giá trị trung thực, minh bạch, liêm chính, sáng tạo, trách nhiệm và phát triển bền vững trong hoạt động sản xuất, kinh doanh. Chủ động hội nhập quốc tế về văn hóa trên cơ sở giữ vững độc lập, tự chủ và bản sắc dân tộc; nâng cao năng lực “sức mạnh mềm” quốc gia và xây dựng môi trường văn hóa Việt Nam vừa giàu bản sắc, vừa hiện đại, nhân văn.

Tóm lại, xây dựng môi trường văn hóa nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại theo tinh thần Nghị quyết số 80-NQ/TW là nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược, lâu dài và cấp thiết trong sự nghiệp phát triển bền vững của đất nước. Đây vừa là mục tiêu, vừa là động lực thúc đẩy xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện về trí tuệ, đạo đức, nhân cách và lối sống. Thực hiện tốt nhiệm vụ này sẽ góp phần củng cố nền tảng tinh thần xã hội, tăng cường kỷ cương, phát huy dân chủ và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và chuyển đổi số mạnh mẽ, yêu cầu này càng trở nên quan trọng. Với quyết tâm chính trị cao và giải pháp đồng bộ, môi trường văn hóa Việt Nam sẽ ngày càng nhân văn, lành mạnh, văn minh, hiện đại, góp phần hiện thực hóa khát vọng phát triển đất nước hùng cường, thịnh vượng trong kỷ nguyên mới ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Chính trị (2026), *Nghị quyết số 80-NQ/TW về phát triển văn hóa Việt Nam*, ban hành ngày 7/1/2026.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (1998), *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
3. Giang Thanh (2026), *Không ngừng hoàn thiện để Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” phù hợp với điều kiện, yêu cầu mới*, <https://baochinhphu.vn/khong-ngung-hoan-thien-de-phong-trao-toan-dan-doan-ket-xay-dung-doi-song-van-hoa-phu-hop-voi-dieu-kiem-yeu-cau-moi-102260116181430426.htm>
4. Vũ Quỳnh Trang (2024), *Đầu tư nguồn lực phát triển thiết chế văn hóa*, <https://nhandan.vn/da-tu-nguon-luc-phat-trien-thiet-che-van-hoa-post811949.html>